

รายงาน
การพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์
โดยใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

นายยุทธพงศ์ นวเลิศปัญญา

โรงเรียนบ้านนาสาร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ. 2546

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ทั่วไป	2
วัตถุประสงค์เฉพาะ	3
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการทดลอง	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี หลักการ	6
ความหมายของการประพันธ์	6
ความหมายของร้อยกรอง	6
คุณค่าของร้อยกรอง	7
ลักษณะบังคับของร้อยกรอง	8
เสียงเสนาะในบทร้อยกรอง	9
ประเภทของร้อยกรอง	11
รสแห่งกาพย์กลอน	12
ความหมายของความคิดสร้างสรรค์	14
ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์	16

	หน้า
การเขียนเชิงสร้างสรรค์	19
หลักการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์	20
การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์	23
วิธีประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์	24
ความหมายของแบบฝึก	26
หลักการสร้างแบบฝึก	27
ลักษณะแบบฝึกที่ดี	29
ประโยชน์ของแบบฝึก	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบฝึก	32
บทที่ 3 การทดลองใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 4 ผลการพัฒนาและผลการทดลองใช้แบบฝึก	43
ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึก	43
การแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์	43
ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย	43
ก่อนการทดลองและคะแนนหลังการทดลอง	43
ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึก	44
การแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์	44
บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	47
วัตถุประสงค์ของการทดลอง	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
วิธีดำเนินการทดลอง	48

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
ผลการทดลอง	49
อภิปรายผล	50
ผลการสร้างและคุณภาพของแบบฝึก	50
ผลการทดลองใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์	51
เชิงสร้างสรรค์	
ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึก	52
การแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์	
ข้อเสนอแนะ	52
ข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างแบบฝึก	52
ข้อเสนอแนะสำหรับการใช้แบบฝึก	53
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	59
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ให้คำปรึกษา	61
ข หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ	63
ค แบบประเมินคุณภาพ ‘แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์	65
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6’ (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)	
ง จุดประสงค์วิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	69
พุทธศักราช 2533	
จ คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย ท 605 ท 606	71
ฉ แบบทดสอบการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์	73
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	
ช การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์	81
เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	

ซ	การหาค่าผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและคะแนนหลังการทดลอง	84
ฅ	แบบประเมินเจตคติของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึก การแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	87

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย ก่อนการทดลองและคะแนนหลังการทดลองของกลุ่มเดียวกัน	44
2	แสดงความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึก การแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	45
3	แสดงการหาประสิทธิภาพของแบบฝึก การแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	81
4	แสดงผลการหาคุณภาพของแบบทดสอบการแต่งคำประพันธ์ เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	85
5	แสดงผลสัมฤทธิ์ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย ก่อนการทดลองและคะแนนหลังการทดลอง	89

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คนไทยได้เชื่อว่ามีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง คือนิยมพูดจาให้มีสัมผัสคล้องจองกัน มีการซ้ำคำเพื่อให้จดจำได้ง่ายและสรรคำมาใช้เพื่อให้เกิดความไพเราะสละสลวย ทำให้การสื่อสารประสบผลสำเร็จมากขึ้น โดยเฉพาะในบทประพันธ์ต่าง ๆ ได้ถ่ายทอดวิถีชีวิต สภาพสังคม ค่านิยมและเหตุการณ์ความเป็นไปของสังคมในแต่ละสมัยไว้อย่างชัดเจนซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมไทยผ่านทางวรรณคดีเพื่อสืบทอดความเป็นไทยให้ดำรงอยู่ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์วิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของกรมวิชาการ (2535 : 9) ที่กำหนดไว้ว่า เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและสร้างสรรค์ขึ้นในปัจจุบันและยังตรงกับคำอธิบายรายวิชาภาษาไทย ท 605 และ ท 606 ของกรมวิชาการ (2535 : 11) ที่กำหนดไว้ว่า ฝึกการฟัง พูด อ่าน เขียน ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาซับซ้อนยิ่งขึ้น โดยเน้นการใช้ภาษาที่กะทัดรัดและสละสลวย และการใช้ภาษาสื่อความคิดเพื่อให้สามารถเลือกใช้ถ้อยคำจำนวนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและความคิด ใช้ภาษาได้อย่างสุภาพ เหมาะสมกับสภาพการณ์ เห็นคุณค่าและความงามของภาษา

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 4) ได้อธิบายไว้ในคู่มือครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายว่า ในการฝึกให้นักเรียนมีทักษะแคล่วคล่องในการใช้ภาษาให้ได้มาตรฐานดังกล่าว นักเรียนต้องมีความรู้เกี่ยวกับการสะกดคำ การออกเสียง การเพิ่มคำ การใช้ถ้อยคำ ความรู้ดังกล่าวอาจนำไปใช้ในการสื่อสารและในการศึกษางานประพันธ์ได้ด้วย

ในด้านของรูปแบบการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนในปัจจุบัน ส่วนมากก็ยังคงใช้รูปแบบเก่าที่ไม่เคร่งครัดเรื่องฉันทลักษณ์ เพียงแต่มุ่งต้องการสื่อสารเนื้อเรื่องเป็นหลักเพราะต้องการความเป็นอิสระในการแต่ง ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องฉันทลักษณ์ที่ถูกต้องน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญสม ภูเจริญ (2534 : อ้างถึงในพริ้มเพราวดี หันตรา, 2542 : 95) พบว่า ร้อยกรองในช่วง พ.ศ. 2522 – พ.ศ. 2530 ในด้านรูปแบบร้อยกรองนั้น ผู้แต่งยังคงใช้รูปแบบเก่าอยู่เป็นจำนวนมากและรูปแบบเก่าที่ไม่เคร่งครัดฉันทลักษณ์นั้นใช้มากที่สุด

ดังนั้นผู้ทดลองจึงได้ศึกษาหาแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวและพบว่าการสร้างแบบฝึกเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการแก้ปัญหาในเรื่องนี้ ดังที่ อรุณศรี แสงแก้ว (2530 : 47) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทางภาษา และการฝึกทักษะแต่ละทักษะนั้น อาจมีวิธีฝึกได้หลายแบบเพื่อมิให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย ส่วนผลวิจัยของ ประทีป ศิริบังกช (2530 : 77) กล่าวว่า หลังจากใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แล้ว ผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พิศวาท ลัดดากุล (2524 : 71) ที่สรุปว่า หลังจากให้นักเรียนใช้แบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นแล้ว นักเรียนสามารถตอบคำถามในแบบฝึกทักษะได้ถูกต้อง มีส่วนทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในการเรียนดีขึ้น

ดังนั้นจากคุณสมบัติของแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับข้อค้นพบที่น่าสนใจในข้างต้น จึงสรุปได้ว่า การใช้แบบฝึกมาพัฒนาความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความสูงกว่าเมื่อไม่ได้ใช้แบบฝึกอย่างเป็นที่ประจักษ์ชัด ผู้ทดลองจึงสนใจสร้างแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์โดยใช้ลำดับการฝึกอย่างเป็นขั้นตอน และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้เพื่อศึกษาและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของ แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์
เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนที่ได้รับการฝึก
โดยใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการแต่งคำประพันธ์เชิง
สร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐาน

1. แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่
สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 85 / 85
2. ผลสัมฤทธิ์ในด้านการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิง
สร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ สำหรับใช้ในการฝึกแต่ง
คำประพันธ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการแต่งคำประพันธ์สูงขึ้น
3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยสูงขึ้น
4. นักเรียนมีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น
5. ได้แนวทางในการสร้างแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์สำหรับชั้นอื่น ๆ หรือวิชาอื่น ๆ

ขอบเขตของการทดลอง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ประชากรคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนบ้านนาสาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำนวน 100 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนบ้านนาสาร จำนวน 30 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย สำหรับทดลองใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

2. เนื้อหาของแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย

2.1 การวิเคราะห์คำ	จำนวน	6	แบบฝึก
2.2 การสร้างความงามด้วยคำ	จำนวน	6	แบบฝึก
2.3 การศึกษาชนิดของคำประพันธ์	จำนวน	14	แบบฝึก
2.4 การแต่งคำประพันธ์	จำนวน	7	แบบฝึก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ หมายถึง เอกสารที่สร้างขึ้นเพื่อเร้าให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ แล้วถ่ายทอดความคิดเป็นภาษาเขียนในรูปของกวีโวหาร เรื่องราว โดยใช้ทฤษฎีของกิลฟอร์ด

2. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดออกเนกนัย (Divergent Thinking) ตามทฤษฎีของ กิลฟอร์ด (Guilford , 1968 : 100) ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ว่า การคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถทั่ว ๆ ไปที่ทุกคนมี ไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลอาชีพใด โดยเฉพาะ ลักษณะเด่นของการคิดสร้างสรรค์ คือ การคิดออกเนกนัย (Divergent Thinking) ซึ่งมีลักษณะพิเศษคือ ความยืดหยุ่น (Flexibility) ความคิดริเริ่ม (Originality) และความคล่องในการคิด (Fluency)

3. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงออกซึ่งอารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียนอันเกิดจากประสบการณ์เดิม สิ่งที่พบเห็นหรือสัมผัสและเขียนถ่ายทอดออกมาโดยมีลักษณะใหม่เป็นงานเขียนที่มีคุณค่าและไม่ขัดต่อวัฒนธรรมอันดีงาม

4. คะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง คะแนนที่ตรวจโดยใช้หลักเกณฑ์ความคิดเชิงสร้างสรรค์

5. คะแนนการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง คะแนนที่ตรวจตามหลักเกณฑ์การตรวจข้อสอบอัตนัย

6. แบบทดสอบการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ หมายถึง แบบทดสอบการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มี 3 ตอน ได้แก่ การวิเคราะห์คำ จำนวน 6 ข้อ การสร้างความงามด้วยคำ จำนวน 1 ข้อ การจำแนกชนิดของคำประพันธ์ จำนวน 1 ข้อ รวม 8 ข้อ และฉบับที่ 2 การเลือกแต่งคำประพันธ์ จำนวน 1 ข้อ

7. ผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนแล้ว วัดได้จากคะแนนทำแบบทดสอบอัตนัยคือการแต่งคำประพันธ์จากภาพที่กำหนดให้

8. ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงการสร้างและการพัฒนาแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในประเด็นต่อไปนี้

1. ความหมาย แนวคิด หลักการหรือทฤษฎีเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์
2. ความหมาย แนวคิด หลักการเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์
3. ความหมาย แนวคิด หลักการหรือทฤษฎีเกี่ยวกับแบบฝึก
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบฝึก

ความหมาย แนวคิด หลักการหรือทฤษฎีเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์

ความหมายของการประพันธ์

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 663) ให้คำจำกัดความของคำว่า การประพันธ์ ไว้ดังนี้

ประพันธ์ ก. แต่ง, เรียบเรียง, ร้อยกรอง, ผูกถ้อยคำ, คำ, ข้อความเชิงวรรณคดี

นิตินวล หาญทงศ์ (2541 : 2) สรุปความหมายของการประพันธ์ว่า การประพันธ์มีความหมายในเชิงร้อยกรองมากกว่าร้อยแก้ว การแต่งคำประพันธ์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเขียนร้อยกรอง กลอน กาพย์ โคลง ฉันท์และร่าย เป็นส่วนใหญ่

ความหมายของร้อยกรอง

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 931) ให้ความหมายว่า ร้อยกรอง คือ แต่งหนังสือให้มีความไพเราะ เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์

พระยาอนุมานราชชน (2515 : 6) ให้ความหมายร้อยกรองไว้ว่า ร้อยกรอง คือ ถ้อยคำที่นำมาประกอบกัน มีขนาดมาตราเสียงสูงต่ำ หนักเบา และสั้นยาว ตามแบบรูป (Pattern) ที่กำหนดไว้ แบบรูปที่กล่าวนี้มีมากด้วยกัน ขนาดมาตรา ได้แก่ ถ้อยคำที่เป็นบาทหนึ่ง ๆ โดยกำหนดเป็นมาตราวัดขึ้นไว้เป็นหน่วยหนึ่ง ๆ ถ้าต้องการจะแต่งต่อก็ซ้ำรูปนั้นเรื่อยไปทุกบท คำมาตราวัดที่ว่านี้ ภาษาอังกฤษว่า metre ในภาษาสันสกฤต เรียกว่า ฉันท์ บทประพันธ์ร้อยกรองบทหนึ่ง ๆ ภาษาอังกฤษเรียกว่า stanza บาลีเรียกว่า คาถา สันสกฤตเรียกว่า โสลก

พระยาอุปทิศศิลปสาร (2539 : 350) ให้ความหมายของคำ ร้อยกรอง ว่า “บทกานท์” หรือ “คำกานท์” ได้แก่ เรื่องที่แต่งขึ้นเป็นกลอน กาพย์ โคลง ฉันท์ นิมิต्तวาล หาญทงศ์ (2541 : 3) ให้ความหมายว่า ร้อยกรอง คือ บทประพันธ์หรือการประพันธ์กลอน กาพย์ โคลง ฉันท์ และร่าย รวมทั้งคำประพันธ์ อื่น ๆ ที่มีแบบแผนบังคับ

จากความหมายของร้อยกรองที่ผู้รู้ได้อธิบายไว้ สรุปความหมายได้ว่า คำว่า ร้อยกรอง คือ บทประพันธ์หรือหนังสือที่แต่งให้มีความไพเราะในรูปแบบของกลอน กาพย์ โคลง ฉันท์ และร่าย โดยมีแบบแผนบังคับ

คุณค่าของร้อยกรอง

นิมิต्तวาล หาญทงศ์ (2541 : 3 – 7) ได้สรุปคุณค่าของบทร้อยกรองว่า มี 3 ประเด็นด้วยกัน ดังนี้

1. คุณค่าของบทร้อยกรองต่อผู้แต่ง มีคุณค่าเพื่อสื่อ เล่าเรื่องราว แสดงคติชีวิต ใช้เป็นบทขับร้อง และใช้แสดงความคิด
2. คุณค่าของบทร้อยกรองต่อผู้อ่าน ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ได้รับความรู้หรือเพิ่มพูนแง่คิด ได้รับความรู้สึก และเร้าจินตนาการ

3. คุณค่าของบทร้อยกรองต่อสังคม ทำหน้าที่เป็นสมบัติของมนุษยชาติเป็นสมบัติของสังคมส่วนรวมที่สะท้อนให้เห็นความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา และวัฒนธรรม วรรณคดีไทยหลายเรื่องมีคุณค่าต่อประเทศชาติ และสังคม อาทิเช่น รามเกียรติ์ อิเหนา ลิลิตตะเลงพ่าย นิราศนรินทร์ ลิลิตพระลอ โดยเฉพาะเรื่อง ขุนช้างขุนแผน จัดเป็นเพชรน้ำเอกแห่งวรรณคดีไทย เป็นนิทานพื้นบ้านที่สะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยได้ชัดเจน และยังสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

ลักษณะบังคับของร้อยกรอง

วราภรณ์ บำรุงกุล (2542 : 20 – 25) ได้กล่าวถึงลักษณะบังคับของร้อยกรองว่า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ลักษณะบังคับของร้อยกรองที่พบในร้อยกรองทุกประเภทมี 3 ลักษณะ คือ
 - 1.1 ลักษณะบังคับค้ำคั้น กำหนดไว้เป็นบท บาท วรรค คำ และคำกลอน
 - 1.2 ลักษณะบังคับคำหรือพยางค์ ร้อยกรองแต่ละประเภทจะกำหนดจำนวนคำใน 1 บท บาท หรือ 1 วรรค ต่างกันออกไปในร้อยกรอง 1 คำ อาจจะหมายถึง 1 พยางค์ ซึ่งหมายถึงเสียงที่เปล่งออกมา 1 ครั้ง
 - 1.3 ลักษณะบังคับสัมผัส สัมผัส คือ การกำหนดคำให้มีเสียงคล้องจองกัน อาจเป็นเสียงสระหรือเสียงพยัญชนะก็ได้ จึงเรียกว่า สัมผัสสระ และสัมผัสพยัญชนะหรือสัมผัสอักษร
2. ลักษณะบังคับของร้อยกรองที่พบในร้อยกรองบางประเภท มี 6 ลักษณะ คือ
 - 2.1 ลักษณะบังคับคำเอก คำโท เป็นคำบังคับอยู่ในร้อยกรองประเภทโคลง

2.2 ลักษณะบังคับคำเป็นคำตาย เป็นคำบังคับที่ใช้ในโคลงโบราณ
โคลงสุภาพ และร่าย

2.3 ลักษณะบังคับคำครุหลุ ซึ่งมีเฉพาะร้อยกรองประเภทฉันท์เท่านั้น
จะกำหนดคำครุหลุไว้เป็นคณะ คณะหนึ่งมี 3 คำ มี 8 แบบ คณะของฉันท 8 คณะ
มีดังนี้ ม คณะ () น คณะ () ฃ คณะ ()
ย คณะ () ช คณะ () ร คณะ ()
ส คณะ () ต คณะ ()

คำครุใช้เครื่องหมาย ส่วนคำหลุใช้เครื่องหมาย ในการแต่ง
ร้อยกรองประเภทคำฉันท์

2.4 ลักษณะบังคับคำสร้อย ปรากฏในร้อยกรองประเภทร่ายและโคลง

2.5 ลักษณะบังคับคำนำ ปรากฏเฉพาะร้อยกรองประเภทกลอนเท่านั้น
คำนำ หมายถึง ถ้อยคำที่ปรากฏในวรรคแรก (วรรคสดับ) ของกลอนบทละคร กลอน
เสภา กลอนสักวา กลอนดอกสร้อย หรือปรากฏในวรรคสอง (วรรครับ) ของกลอน
นิราศ เพื่อบอกให้รู้ว่า เริ่มเปิดเรื่องขึ้นตอนใหม่ ขึ้นบทใหม่

2.6 ลักษณะบังคับเสียงวรรณยุกต์ ปรากฏในร้อยกรองประเภทกลอน
เท่านั้น การบังคับเสียงวรรณยุกต์จะเน้นเฉพาะคำท้ายวรรค ทุกวรรค

เสียงเสนาะในบทร้อยกรอง

เสียงเสนาะในบทร้อยกรองเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสุนทรียรสในบท
ร้อยกรองซึ่ง วราภรณ์ บำรุงกุล (2542 : 25 – 28) ได้กล่าวไว้ว่ามี 5 ประการ คือ

1. การเล่นสัมผัสใน ซึ่งเล่นได้ทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร หรือสัมผัส
พยัญชนะ
2. การเล่นเสียงหนักเบา อาจเรียกว่า คำครุหลุที่ปรากฏในวรรคเดียวกัน
3. การเล่นรูปและเสียงวรรณยุกต์ รูปและเสียงวรรณยุกต์ที่จะช่วยให้เกิด
เสียงเสนาะเป็นดังนี้

3.1 การเล่นรูปวรรณยุกต์ กวีโบราณได้วางแบบสัมผัสและเรียกชื่อการเล่นรูปวรรณยุกต์ไว้ดังที่ เปลื้อง ณ นคร (2517 : 19) กล่าวโดยสรุปไว้ดังนี้
ละลอกทับ ใช้คำมีรูปวรรณยุกต์เอกหรือรูปวรรณยุกต์โทที่คำสุดท้ายของบทกลอน เช่น

“เหมือนสุเมรุท่มทับอยู่กับทรวง ด้วยแสนห่วงจักไกลไปนานซ้ำ”
ละลอกกลอง ใช้คำมีรูปวรรณยุกต์เอกหรือรูปวรรณยุกต์โทที่ท้ายวรรครับหรือวรรครอง เช่น

“เพ็ญจะได้รู้จักรักนงนุช กรรมใดผูกให้พราภมาจากหน้า
เผ่าติดตามนฤมลทนฟันฝ่า ไอ้แก้วตาอยู่ไหนไม่เห็นเลย”

3.2 การเล่นเสียงวรรณยุกต์ การเล่นเสียงวรรณยุกต์จะช่วยให้อรรถกถามีเสียงไพเราะเสนาะขึ้น ดังเช่นการกำหนดเสียงวรรณยุกต์ที่คำท้ายวรรคทุกวรรคของบทกลอน ซึ่งถ้าผู้แต่งเลือกคำมาใช้ได้ตรงตามที่มีแบบแผนกำหนดไว้ ร้อยกรองบทนั้นก็จะมีเสียงไพเราะยิ่งขึ้น การกำหนดเสียงวรรณยุกต์ของกลอนนี้ต่อมากลายเป็นลักษณะบังคับไป นั่นคือ ถ้าไม่ทำตามแบบแผนก็จะถือว่า แต่งกลอนผิดกฎไปด้วย

4. การเล่นเสียงพยัญชนะ มีการเล่นเสียงพยัญชนะของคำที่อยู่ต่างวรรคกัน ซึ่งจะช่วยสร้างเสียงเสนาะให้เกิดแก้อรรถกถานั้น เช่น

ฝันวิโยคโศกเศร้าเข้าใน ห้อง เห็นแท่นทองที่ประทมภิรมย์สงวน”

หรือ

ให้ปลาปลืมมิได้ลืมละอา ลัย คิดแล้วให้หวนซ้ำระกำทรวง”

5. การเล่นคำ การเล่นคำตามที่กวีโบราณวางแบบสัมผัสและเรียกชื่อไว้ เช่น ใช้คำเดียวกันซ้ำสองครั้ง “ไม่ควรควรหรือมาร้างนิราลัย”

ใช้คำในวรรคหน้าเกี่ยวคาบกับคำในวรรคหลัง

ครั้นแลดูสุริยแสงก็แดงดั่ง - หนึ่งน้ำครั้งคร่ำฟ้านภาลัย”

6. การใช้คำสร้อยหรือสร้อยคำ คำสร้อยที่ช่วยสร้างเสียงเสนาะมี 2 ลักษณะ

คือ

6.1 คำสร้อยท้ายบาท ซึ่งได้แก่ คำสองคำที่อยู่ในตอนท้ายของบาท ที่หนึ่งและบาทที่สามของโคลงสี่ด้นและโคลงสี่สุภาพ คำสร้อยดังกล่าวนี้ช่วยให้ ใจความในบาทนั้นครบถ้วนและยังช่วยให้มีเสียงไพเราะด้วย

6.2 คำสร้อยสลับวรรค ซึ่งได้แก่ คำสองคำที่อยู่ท้ายวรรคทุกวรรคของ ร่ายโบราณและอยู่ท้ายวรรคทุกวรรค ยกเว้นสามวรรคสุดท้ายของร่ายสุภาพ สร้อยสลับ วรรคมักจะใช้คำว่า นะพี่ แลนา เช่น

“เจ็บเพื่อเหลือแผ่นดิน นะพี่ หลากระบิลในแหล่งหล้า นะพี่...”

และ

“ณ ทันไดอาบ แลนา ยกด้วยชูบ มิช้า แลนา... ฯลฯ
ออกมาที่หะชั้น แลนา ฐ ก็สรวลสันต์ก็ก้อง เสร็จกิจสัมฤทธิ์ต้อง
จิตให้ปวงประสงฆ์”

ประเภทของร้อยกรอง

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2539 : 351 – 352) ได้แบ่งประเภทของร้อยกรองไทย ไว้ โดยใช้คำว่า ประเภทของคำกานท์ไทย แบ่งไว้ทั้งหมด 6 ประเภท ดังนี้

1. ร่าย เป็นคำกานท์โบราณของไทย จะเห็นได้จากคำกานท์ของไทยเหนือ เช่น กาพย์พระมุณี หรือคำเฝ้าของเข่าซึ่งเป็นคำร่ายทั้งสิ้น

2. โคลง เป็นคำกานท์โบราณของเราเช่นกัน แต่มักมีเฉพาะแต่ในวรรณคดี สูง ๆ เพราะแต่งยาก

3. กาพย์ เป็นคำกานท์ที่ไทยเราปรับปรุงขึ้นภายหลังโดยอาศัยแบบแผนทาง บาลี สันสกฤต ปนกับของไทย

4. ฉันท์ เป็นคำกานท์ที่ไทยเราปรับปรุงขึ้นต่อจากกาพย์ลงมา โดยใช้ตำรา บาลีที่ชื่อว่า วุตโตทัย เป็นหลัก

5. กลอน เป็นคำกานท์ที่ปรับปรุงขึ้นภายหลังที่สุด และโดยมากใช้คำร้อง ต่าง ๆ เช่น เสภา บทละคร เป็นต้น

6. เพลงต่าง ๆ คำกานท์พวกนี้ไม่มีใครมีในหนังสือวรรณคดี แต่ใช้ร้องกันอยู่ ทั่วไป และมีข้อบังคับต่างกันกับ 5 ชนิดที่กล่าวมาแล้ว

รสแห่งกาพย์กลอน

วราภรณ์ บำรุงกุล (2542 : 28 - 32) ได้กล่าวถึงรสแห่งกาพย์กลอนไว้

2 ประเภท ดังนี้

1. รสแห่งกาพย์กลอนไทย มี 4 รส คือ

1.1 เสาวรจณี (บทชมโฉม) คือ การกล่าวชมความงามของตัวละครในเรื่อง ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งตัวละครที่เป็นมนุษย์ อมนุษย์ หรือสัตว์

บทชมโฉมนางเงือก ซึ่งติดตามพ่อแม่มาเพื่อพาพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร จากเรื่องพระอภัยมณีของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

“ พงศ์กษัตริย์ทัศนนางเงือกน้อย ดูเข้มช้อยโฉมเฉลาทั้งเฝ้าผม
ประไพพัศตร์ลักษณ์ล้ำล้วนขำคม ทั้งเนียนวลเปล่งออกเต่งทรวง
ขนงเนตรเกศกรอ่อนสะอาด ตั้งสุรางค์นางนาฏในวังหลวง
พระเพลีนพิศคิดหมายเสียดายดวง แล้วหนักหน่วงนึกที่จะหนีไป ”

1.2 นารีปราโมทย์ (บทเกี้ยว , โอ้โฉม) คือการกล่าวข้อความแสดงความรัก ทั้งที่เป็นการขกั้นในระยะแรก ๆ และในตอนทีไ้โฉมปฏิโลมก่อนจะถึงบทสังวาสนั้นด้วย

พระอภัยมณีโอ้โฉมนางละเวงพร้อมกับให้คำมั่นสัญญา จากวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี ของพระสุนทรโวหาร (ภู่)

ถึงม้วยดินสิ้นฟ้าหาสมุทร	ไม่สิ้นสุดความรักสมัครสมาน
แมนเกิดในใต้ฟ้าสุธาธาร	ขอพบพานพิศวาสไม่คลาดคลา
แมนเนื้อเย็นเป็นห้วงมหรณพ	พี่ขอพบศรีสวัสดิ์เป็นมัจฉา
แมนเป็นบัวตัวพี่เป็นกุมรา	เชยผกาโกสุมปทุมทอง
เจ้าเป็นถ้ำอำไพขอให้พี่	เป็นราชสีห์สมสู่เป็นคู่สอง
จะติดตามทราวมสงวนนวลละออง	เป็นคู่ครองพิศวาสทุกชาติไป

1.3 พิโรธวาทัง (บทตัดพ้อ) คือ การกล่าวข้อความแสดงอารมณ์ไม่พอใจ ตั้งแต่ค่อยไปจนมาก จึงเริ่มตั้งแต่ไม่พอใจ โกรธ ตัดพ้อ ประชดประชัน กระทบกระเทียบ เปรียบเปรย เสียดสี และด่าว่าอย่างรุนแรง

บทตัดพ้อที่แสดงทั้งอารมณ์รักและกตัญญูของ อังคาร กัลยาณพงศ์ จาก บทกวี เสียเจ้า

“ จะเจ็บจำไปถึงปรโลก ฤรายโศกรู้ร้างจางหาย
จะเกิดก็ฟ้ามาตรมตาย อย่าหมายว่าจะให้หัวใจ ”

1.4 สัตลาปิงคพิไลย (บทโศก) คือ การกล่าวข้อความแสดงอารมณ์ โศกเศร้า อาลัยรัก

บทโศกของนางวันทองซึ่งคร่ำครวญอาลัยรักต้นไม้ในบ้านขุนช้างอันแสดงให้เห็นว่า นางไม่ต้องการติดตามขุนแผนไป แต่ที่ต้องไปเพราะขุนแผนร้ายมนตร์สะกด เมื่อเห็นว่านางมัวรำไรรำลาคต้นไม้ ถึงของอยู่นั่นเอง จากเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

“ ถ้าควนเอ๋ยจะควนไปก่อนแล้ว ทั้งเกิดแก้วพิกุลยี่สุนตี
จะโรยร้างห่างสิ้นกลิ่นมาลี จำปีเอ๋ยก็ปีจะมาพบ ”

2. รสวรรณคดีสันสกฤต มีทั้งหมด 9 รสด้วยกัน ดังนี้

2.1 ศฤงคารรส รสแห่งความรัก เป็นการพรรณนาความรักระหว่างหนุ่มสาว ระหว่างสามีภรรยา ระหว่างผู้ใหญ่กับผู้น้อย บิดามารดากับบุตร ญาติกับญาติ ฯลฯ

2.2 หัสยรส รสแห่งความขบขัน เป็นการพรรณนาที่ทำให้เกิดความรื่นเริงสดชื่น เสนาะ ขำขัน อาจทำให้ผู้อ่านผู้ดูยิ้มกับหนังสือ ยิ้มกับภาพที่เห็นถึงกับลืมทุกข์ดับกลิ่นไปชั่วขณะ

2.3 กรุณารส รสแห่งความเมตตากรุณาที่เกิดภายหลังความเศร้าโศก เป็นบทพรรณนาที่ทำให้ผู้อ่านหดหู่ เสียใจ เกิดความเห็นใจสงสารถึงกับน้ำตาไหล พลอยเป็นทุกข์เอาใจช่วยตัวละคร

2.4 รุทรรส รสแห่งความโกรธเคือง บทบรรยายหรือพรรณนาที่ทำให้ผู้ดู ผู้อ่าน ขัดใจ ขุ่นเคียว ขัดเคืองบุคคลบางคนในเรื่อง บางทีถึงกับขว้างหนังสือทิ้ง หรือฉีกตอมนั้นก็มี

2.5 วีรรส รสแห่งความกล้าหาญ บทบรรยายหรือพรรณนาที่ทำให้ผู้อ่าน ผู้ดู ผู้ฟัง พอใจผลงานและหน้าที่ ไม่ดูหมิ่นงาน อยากรับรู้ อยากร่ำรวย อยากรู้ชื่อเสียง เลียนแบบสมเด็จพระนเรศวร ชอบความมีขัตติยมาณะของพระมหาอุปราชา จากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

2.6 ภูยานกรรส รสแห่งความกลัว ความทุกข์เวทนา บทบรรยายหรือพรรณนาที่ทำให้ผู้อ่าน ผู้ดู ผู้ฟัง มองเห็นทุกข์ เห็นโทษ เห็นภัยในบาปกรรมทุจริต เกิดความสะดุ้ง กลัวโรคร้าย สัตว์ร้าย ภูติผีปีศาจ บางครั้งต้องหยุดอ่าน รู้สึกขนลุกชู่

2.7 พิกัดสรส รสแห่งความข้ง ความรังเกียจ บทบรรยายหรือพรรณนาที่ทำให้ผู้อ่าน ผู้ดู ผู้ฟัง ข้งน้ำหน้าตัวละครบางตัว เพราะจริตบ้าง เพราะความโหดร้ายของตัวละครบ้าง

2.8 อัปภูตรส รสแห่งความพิศวง ประหลาดใจ บทบรรยายหรือพรรณนาที่ทำให้นึกแปลกใจ เอะใจอย่างหนัก ตื่นเต้น นึกไม่ถึงว่าจะเป็นไปได้เช่นนั้น หรืออัศจรรย์ใจ คาดไม่ถึงในความสามารถ ในความคมคายของคารม ในอุบายหรือในศิลปวิทยาคุณ แปลกใจในสุปฏิบัติ หรือความประพฤติที่ดั่งม

2.9 ศานติรส รสแห่งความสงบ อันเป็นอุดมคติของเรื่อง เช่น ความสงบในแดนสุขาวดี ในเรื่อง วาสิฏฐี อันเป็นผลที่มุ่งหมายทางโลกและทางธรรม ทำให้เกิดความรู้สึกสุขสงบ

ความหมาย แนวคิด หลักการ เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นความสามารถทางความคิด มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

ฟรอยด์ (Freud, 1938 : 193 อ้างถึงใน ประทีป ศิริบังกช, 2530 : 35) เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์เริ่มต้นจากการขัดแย้ง ซึ่งถูกขบขันออกมาโดยพลังจิตใต้สำนึก ขณะที่มีความคิดขัดแย้งเกิดขึ้นนั้น คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ก็จะมีคามอิสระเกิดขึ้นอย่างมาก แต่คนที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์จะไม่มีคามอิสระเกิดขึ้น

กิลฟอร์ด (Guilford, 1959 : 389 อ้างถึงใน อุดมลักษณ์ ช้อยหิรัญ, 2531 : 11) ได้ศึกษาว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทั่ว ๆ ไปในการทำงานของสมอง เป็นความคิดได้หลายทิศทางซึ่งประกอบด้วย ความยืดหยุ่นในการคิด ความคล่องในการคิด และความคิดที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ

ทอร์เรนซ์ (Torrance, 1963 : 7 อ้างถึงใน ประภาพรรณ เสงี่ยมศรี, 2536 : 16) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ คือ ความสามารถของบุคคลในการคิดแก้ปัญหาโดยการคิดอย่างลึกซึ้งที่นอกเหนือจากลำดับขั้นของการคิดปกติ เป็นลักษณะภายในของบุคคลที่จะคิดหลายแง่หลายมุม ผสมผสานกันจนได้ผลิตผลใหม่ที่ถูกต้องสมบูรณ์

วอลลาชและโคแกน (Wallach & Kogan, 1965 : 13 – 20 อ้างถึงในกรมวิชาการ 2535 : 2) เชื่อว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดโยงสัมพันธ์ได้ คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือ คนที่สามารถคิดอะไรได้อย่างสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ เช่น เมื่อเห็นคำว่า ปากกา ก็นึกถึงกระดาษ ดินสอ ขวดหมึก โตะ แก้ว สมุดบันทึก ฯลฯ ยิ่งคิดได้มากเท่าไร ยิ่งแสดงถึงศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์มากเท่านั้น

กรมวิชาการ (2535 : 2) ได้ให้ความหมายของ ความคิดสร้างสรรค์ ว่า หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้น ทำให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไปและความคิดสร้างสรรค์นี้ประกอบด้วย ความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่น และความคิดที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ หรือความคิดริเริ่ม

สรุป ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดอิสระของบุคคลที่คิดได้หลายทิศทาง คิดแก้ปัญหาได้อย่างลึกซึ้ง นอกเหนือจากความคิดปกติ เป็นความคิดที่โยงสัมพันธ์กันได้โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้น

ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์

ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ล้วนมีกระบวนการคิด และกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างหลากหลายทฤษฎีที่เป็นที่ยอมรับและนิยมนำมาใช้อย่างแพร่หลายในปัจจุบันคือ

1. ทฤษฎีโครงสร้างทางเขาวนปัญญาของกิลฟอร์ด
2. ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์
3. ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของฮอบบอร์น
4. ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของฮัทชินสัน

ผู้ทดลองสนใจทฤษฎีโครงสร้างทางเขาวนปัญญาของกิลฟอร์ด และขอเสนอรายละเอียด ดังนี้

ทฤษฎีโครงสร้างทางเขาวนปัญญาของกิลฟอร์ด

กิลฟอร์ด (1973, อ้างถึงใน ประทีป ศิริบังกช, 2530 : 39) ได้เสนอทฤษฎีโครงสร้างทางเขาวนปัญญา โดยอธิบายความสามารถทางปัญญาของมนุษย์เป็น 3 มิติ คือ

มิติที่ 1 วิธีคิด (Operations) หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงาน หรือวิธีการคิดของสมอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 แบบ คือ

1. การรู้จักและเข้าใจ (Cognition) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่พบเห็น เช่น เมื่อมองเห็นของเล่นรูปร่างกลม ๆ ทำด้วยยางผิวเรียบ ก็บอกว่า ลูกบอล หรือเห็นภาพ ก็ทราบได้ว่า เป็นภาพหัวใจ

2. การจำ (Memory) เป็นความสามารถของบุคคลที่จะเก็บสะสมรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่รู้จักไว้ได้และสามารถระลึกออกมาในรูปแบบได้ตามต้องการ เช่น การกำหนดหมายเลขประจำตัวของ นาย ก เป็น 9668 แล้วให้นาย ก จำไว้เมื่อถามนาย ก ถึงเลขประจำตัวนั้น นาย ก ก็สามารถตอบได้ถูกต้อง

3. การคิดแบบไดเวอร์เจนซ์ (Divergent Thinking) หมายถึง ความสามารถทางสมองของบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลต่าง ๆ ได้โดยไม่จำกัดจำนวนตามสิ่งเร้าที่กำหนดให้ เช่น ให้บอกคำที่มีพยัญชนะต้น ก มาให้มากที่สุดก็บอกได้ว่า กิน การกานต์ ก่อน กีบ เป็นต้น

4. การคิดแบบเออเจนซ์ (Convergent Thinking) หมายถึง ความสามารถทางสมองของบุคคลที่สามารถสรุปความที่ดีและที่ถูกต้องที่สุดจากข้อมูลที่กำหนดให้

5. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถทางสมองของบุคคลที่สามารถหาเกณฑ์ที่สมเหตุสมผลจากข้อมูลที่กำหนดให้และสรุปว่า ข้อมูลใดมีลักษณะสอดคล้องกับเกณฑ์นั้น เช่น อักษรชุด

ก ก ก ข ก ก ข ข มีลักษณะจัดเรียงเหมือนกัน

ค ค ค ง ง ค ง ง หรือไม่ ก็ตอบว่า ไม่เหมือนกัน

มิติที่ 2 สิ่งเร้าที่ใช้ (Contents) หมายถึง เนื้อหาหรือสิ่งเร้าที่นำมาเป็นสื่อในการคิด แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ

1. ภาพ (Figural) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นรูปธรรม สามารถที่จะรับรู้และระลึกออกมาได้ เช่น ภาพขนาดต่าง ๆ ฯลฯ

2. สัญลักษณ์ (Symbolic) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในรูปเครื่องหมายต่าง ๆ เช่น ตัวเลข ตัวอักษร ตัวโน้ตดนตรี ฯลฯ

3. ภาษา (Semantic) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในรูปของถ้อยคำที่มีความหมายต่าง ๆ กัน

4. พฤติกรรม (Behavioral) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในรูปปฏิกิริยาอาการของมนุษย์

มิติที่ 3 ผลการคิด (Product) แบ่งออกเป็น 6 แบบ คือ

1. หน่วย (Units) หมายถึง สิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะของตนและแตกต่างไปจากสิ่งอื่น ๆ เช่น นก ม้า ช้าง เป็นต้น

2. กลุ่ม (Classes) หมายถึง กลุ่มของสิ่งของที่มีลักษณะบางประการ
รวมกัน เช่น จำพวกของมีคม จำพวกผลไม้ เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์ (Relations) หมายถึง ผลการเชื่อมโยงความคิดตั้งแต่
สองพวกเข้าด้วยกัน โดยอาศัยลักษณะบางอย่างเป็นเกณฑ์ ความสัมพันธ์นี้อาจอยู่ในรูป
ของหน่วยกับหน่วย กลุ่มกับกลุ่ม หรือระบบกับระบบก็ได้ เช่น พระกับวัด คนกับ
บ้าน นกกับรัง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับที่อยู่อาศัย

4. ระบบ (Systems) หมายถึง การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของผลการคิด
หลาย ๆ คู่เข้าด้วยกันอย่างมีระเบียบแบบแผนอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น 1 3 5 7 9
เป็นเลขระบบคี่

5. การแปลงรูป (Transformations) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุง
การให้นิยามคำใหม่ การตีความหมาย การขยายความ การเปลี่ยนแปลงข้อมูลเสียใหม่
ให้มีรูปร่างต่างไปจากเดิม เช่น กลม เป็น กมล เป็นต้น

6. การประยุกต์ (Implications) หมายถึง การคิดที่มีผล สามารถนำ
เอาไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาได้ หรือปฏิบัติได้

ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของบุคคลที่จะคิดแตกแยกออกเป็น
หลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม หรือเรียกว่า ความคิดแบบอนกนัย (Divergent
Thinking) หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาหานำปการ เป็นความคิดที่ก่อให้เกิด
สิ่งแปลกใหม่ นำมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ความสามารถนี้ประกอบด้วย
ลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ

1. ความคล่องในการคิด (Fluency) หมายถึง ความสามารถของสมอง
ในการคิดแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว คล่องแคล่ว มีการตอบสนองในปริมาณที่มากกว่า
ในเวลาจำกัด

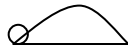
2. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถของสมองใน
การคิดคำตอบหรือแก้ปัญหาได้หลาย ๆ แนวทาง

3. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความสามารถของสมองใน
ด้านการคิดสิ่งแปลกใหม่และเป็นการตอบสนองที่ไม่ซ้ำกับของผู้อื่น

จากหลักความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด ที่มุ่งไปที่ความสามารถของบุคคล ที่จะคิดได้รวดเร็วและกว้างขวางและมีความคิดริเริ่ม ถ้ามีสิ่งเร้ามากระตุ้นให้เกิด ความคิดตามทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด สิ่งเร้าที่จะมากระตุ้นให้เกิด ความคิดนั้น มีอยู่ด้วยกัน 4 ชนิด คือ

1. รูปภาพ (Figural)
2. สัญลักษณ์ (Symbolic)
3. ภาษา (Semantic)
4. พฤติกรรม (Behavior)

เช่น การคิดสร้างสรรค์ที่ใช้รูปภาพเป็นสิ่งเร้า ก็ให้นักเรียนดูภาพ แล้วถาม ว่า นักเรียนเห็นภาพอะไรบ้าง เช่น

ตัวอย่างภาพ สามารถมองเห็นเป็นปลาหรือหมีก็ได้ การทดลองนี้ ผู้ทดลองได้ใช้ภาษา (Semantic) เป็นสิ่งเร้าให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงได้สร้างขึ้นโดยใช้แนวความคิดเชิงสร้างสรรค์ ตามทฤษฎีโครงสร้างทางเชาวน์ ปัญญา (Structure of Intellect Theory) ของกิลฟอร์ด ด้านวิธีการคิดแบบอนกนัย (Divergent Thinking) ด้านเนื้อหา เลือกใช้ภาษา (Semantic) และด้านผลการคิด (Products) ใช้ทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ หน่วย กลุ่ม ความสัมพันธ์ ระบบ การแปลงรูป และการประยุกต์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์

เจือ สตะเวทิน (2522 : 3) กล่าวถึงความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ว่าหมายถึง การเขียนที่ใช้ความคิดของผู้เขียนเอง เพื่อแสดงให้เห็นว่า เขาได้ทำการ อย่างหนึ่งตามสติปัญญาของตนเอง โดยไม่เขียนตามใคร ไม่คิดคัดลอกใคร

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรษ์ (2522 : 134) ก็ให้ความหมาย การเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าหมายถึง การเขียนเรียบเรียงความรู้ ความคิด แลประสบการณ์ ตลอดจนความรู้ที่นึกคิด และจินตนาการ ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร จะอยู่ในรูป ของข้อความสั้น ๆ คำขวัญ ร้อยแก้ว หรือบทกวีนิพนธ์ก็ได้ ข้อเขียนนี้จะมี เอกภาพ มีความเป็นตัวของตัวเอง ทั้งด้านความคิดและการใช้ภาษาในการเรียบเรียง

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2524 : 1) ก็กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดสร้างสรรค์ด้วยภาษาที่ชัดเจนอย่างเหมาะสมถูกต้องตามประเภทหรือ เนื้อหาที่แสดงออก

อุดมลักษณ์ ช้อยหิรัญ (2531 : 22) ก็ได้ให้ความหมายว่า การเขียนเชิง สร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ออกมาจากความรู้สึก ผู้เขียนแสดงความคิดออกมาอย่าง อิสระ โดยใช้ภาษาที่สละสลวยเป็นสื่อในการถ่ายทอดความคิดให้ทราบ

ประภาพรณ เล็งวงศ์ (2536 : 28) ก็ได้ให้ความหมายว่า การเขียนเชิง สร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่มีความแปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบใครโดยอาศัยประสบการณ์ และจินตนาการที่เกิดจากการคิดอย่างลึกซึ้งของผู้เขียน

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนทุกประเภทที่เกิดจากความคิดและจินตนาการที่มีคุณค่าด้านความสร้างสรรค์

หลักการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

สมิธ (Smith, 1972 อ้างถึงใน พิศวาท ลัดดากุล, 2524 : 30 – 32)

ได้กล่าวถึงหลักการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า

1. จะต้องสามารถผลิตผลงานที่มีโครงเรื่องและรูปแบบใหม่ ๆ ที่มีลักษณะ เฉพาะตัว (Unique results)
2. จะต้องเน้นกระบวนการทางความคิดแบบอเนกนัย ซึ่งเป็นความสามารถ ทางสมองในการคิดตอบสนองได้หลายประเภท หลายทิศทาง จึงควรตอบรับทุกคำตอบ โดยไม่พึงเล็งความถูกต้องสมบูรณ์

3. ในการสอนให้เกิดความสามารถทางสร้างสรรค์จะต้องมีกลวิธีจูงใจและสร้างสถานการณ์ท้าทาย อาจใช้วิธีตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดได้อย่างต่อเนื่อง แต่ควรคำนึงถึงเวลาที่จะให้ผู้เขียนได้ผ่อนคลายความตึงเครียดบ้าง
4. ครูควรใช้สถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะอย่างอิสระ
5. ควรปล่อยให้ นักเรียนเผชิญกับสิ่งที่ไม่รู้ด้วยตนเองเพื่อจะได้กระตุ้นความคิด แล้วก็ปล่อยให้ผู้เรียนถ่ายทอดความคิดและจินตนาการตามความพอใจของตน
6. ไม่สามารถทำนายผลผู้เรียนได้ ครูจึงควรเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้ช่วยเหลือ และร่วมมือในการจัดระเบียบความคิดให้เป็นไปตามแนวของแต่ละคน
7. จะต้องจัดสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเขียนจากความจำสิ่งที่ได้ฟัง ได้เห็น หรือความรู้สึกร่วม
8. การสอนเชิงสร้างสรรค์ หมายความว่า ผู้เรียนต้องได้รับการกระตุ้นให้สร้างและพัฒนาความคิดของตนเอง
9. จะเน้นความแตกต่าง ความแปลก ความแตกต่างระหว่างบุคคลและความคิดริเริ่ม
10. กระบวนการมีความสำคัญเท่า ๆ กับผลงานที่ได้รับ
11. จะต้องจัดสถานการณ์เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เช่น จัดสถานการณ์ทางกาย ห้องเรียนสะดวกสบาย ที่นั่งเหมาะสม ผู้เรียนมีความสุข มีอุปกรณ์ครบครัน จัดสถานการณ์ทางจิตใจ ต้องสร้างบรรยากาศของความเชื่อมั่น ความมีอิสระที่จะคิดหรือเขียน
12. ควรให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จมากกว่าประสบความล้มเหลวในระยะแรก อาจประสบความล้มเหลวบ้าง แต่ครูควรพยายามไม่ให้เกิดซ้ำ ๆ เพราะจะทำให้ผู้เรียนหมดกำลังใจ
13. จะต้องส่งเสริมผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความรู้และทักษะหลาย ๆ ประการ และสนับสนุนให้นำความรู้และทักษะเหล่านั้นมาใช้กับสถานการณ์ใหม่ ๆ
14. ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง รู้จักนำความคิดมาสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิม และความคิดใหม่ ๆ

15. ควรพัฒนาทักษะการวิจารณ์และประเมินค่างานที่เขียน อาจใช้วิธีให้ผู้เรียนอ่านงานของตนเอง แล้วให้เพื่อน ๆ ช่วยกันวิจารณ์

16. ควรจะได้สำรวจความคิดและจุดมุ่งหมายในการเขียนก่อน

17. ต้องอาศัยกระบวนการแบบประชาธิปไตย เช่น การเปลี่ยนบทบาทระหว่างครูกับผู้เรียน และจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน โดยฝึกหลักประชาธิปไตย

ประชุมพร ศุกรเจริญ (2520 : 65 – 66) ได้กล่าวถึงแนวทางที่จะช่วยให้การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ประสบผลสำเร็จได้ดังนี้

1. ครูควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์และเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและเข้าใจว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีทางช่วยพัฒนาให้เพิ่มพูนขึ้นในตัวเด็กได้ ครูควรฝึกหลักว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น นอกจากเป็นผลงานใหม่ๆ ที่แสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน อันเกิดจากประสบการณ์และจินตนาการ และเน้นการพัฒนาทางภาษามากกว่าหลักภาษาแล้ว ควรจะเป็นภาษาที่ดีมีคุณค่าและไม่ขัดต่อวัฒนธรรมด้วย

2. ในการสอนแบบสร้างสรรค์ ควรมีการปูพื้นฐานการคิดแบบอเนกนัย คือคิดได้หลาย ๆ แนวทาง โดยให้ตัวอย่างที่มีลักษณะสร้างสรรค์หลาย ๆ แบบ อาจเริ่มต้นด้วยการฟังครู อ่านเรื่อง บทกลอน หรือข้อความที่น่าสนใจ ในรูปแบบต่าง ๆ การให้เด็กได้มีโอกาสพูดหน้าชั้น โดยใช้หุ่นมือ ฯลฯ เล่าเรื่องต่อกันหน้าชั้น และการให้ทำแบบฝึกที่มีการวางโครงการไว้อย่างดี มีลักษณะคำถามที่เปิดโอกาสให้เด็กตอบได้หลาย ๆ แนว มีตัวอย่างให้อ่านมากพอสมควร และมีโอกาสทำงานในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีการอ่านและการแสดงผลงานของนักเรียนทุกคน

3. ครูควรให้กำลังใจและช่วยให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและรักการเขียนด้วยการชมเชย ยอมรับ ไม่ตัดสินว่าใครถูกใครผิด หรือดีกว่า มีการวิจารณ์ร่วมกันเพื่อปรับปรุงงาน ครูจะช่วยกล่อมเกลาคำให้เป็นภาษาที่ดี และควรมีชั่วโมงที่สอนเกี่ยวกับหลักภาษาและไวยากรณ์ด้วย เพื่อเป็นการวางรากฐานทางภาษาให้กับเด็กเพื่อนำไปใช้อย่างสร้างสรรค์ต่อไป

การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์เฉพาะบุคคล การวัดและการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเขียนของนักเรียนนั้น ครูต้องระมัดระวังมิให้ บั่นทอนกำลังใจ ควรมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนและเที่ยงธรรม วิธีที่ดีควรจะเป็นการวัด พัฒนาการของแต่ละบุคคล ดูความก้าวหน้าและผลงานไม่ควรใช้เกณฑ์ของผู้สอน หรือเปรียบเทียบผลงานกับคนอื่น

พิศมัย สิงห์แก้ว (2520 : 37) กล่าวถึงเกณฑ์ของฟอเลย์ (Foley) เกี่ยวกับ สิ่งที่ควรวัดในการเขียนดังนี้

1. ความคิด (Ideas) ได้แก่ เนื้อหาทุกประเด็น เหตุผลและน้ำเสียง (Tone)
2. การเรียบเรียงเนื้อหา (Organization) ได้แก่ สิ่งที่ควรเน้น มีเค้าโครง ความคิดที่เป็นระเบียบ
3. ลีลาการเขียน (Style) แสดงความเป็นต้นคิดมีท่วงทำนองเฉพาะตน
4. กลไกในการเขียน (Mechanics) ได้แก่ การสะกดการันต์ วรรคตอน และหลักภาษา
5. การเลือกใช้คำ (Choice of words) ได้แก่ ความชัดเจน เลือกคำได้ตรง ความหมาย ทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย และการเลือกใช้คำตาม ระดับภาษา

ประสิทธิ์ กาศย์กลอน (2518 : 10 - 12) ได้เสนอแนะสิ่งที่จะควรพิจารณา ในการตรวจงานเขียนไว้ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง พิจารณาแนวคิดหรือแนวเรื่องการจัดระเบียบความคิด การอ้าง เหตุผล การขยายความและความแจ่มแจ้งชัดเจน
2. การใช้ภาษา พิจารณาระดับภาษาที่ถูกต้องตามกาลเทศะและลักษณะงาน ของเรื่อง คำ ประโยค การเขียนย่อหน้า การเว้นวรรคตอน การใช้สำนวนโวหาร คำพังเพย สุภาษิตต่าง ๆ
3. รูปร่าง พิจารณาโดยเฉพาะการเขียนที่มีแบบแผนที่แน่นอนว่า เขียนได้ ถูกรูปแบบการเขียนชนิดนั้น ๆ หรือไม่

4. กลไก ประกอบการเขียนอื่น ๆ ได้แก่ สะกดการ์นต์ ลายมือสะอาดและ
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย

กรมวิชาการ (2523 : 7) ได้ให้หลักในการประเมินผลงานเขียน ดังนี้

1. ให้ความแปลกใหม่ หมายถึง ความคิดไม่ซ้ำแบบ ไม่ลอกเลียนผู้อื่น
เป็น ความคิดที่ผู้เขียนคิดขึ้นเอง หรือดัดแปลงมาอย่างแยกคางด้วยภูมิปัญญาของตน
2. การใช้ภาษาคมคายกระทัดรัด ทั้งนี้ การใช้ภาษาไม่ผิดเพี้ยนไปจากระเบียบ
ของภาษา ซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน
3. สามารถเร้าความรู้สึกของผู้รับสาร อาจเป็นความขบขัน ความเศร้า
ความปิติยินดี ความพิศวง ความสวยงาม ความซาบซึ้ง ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือ
หลายอย่างรวมกันก็ได้

4. มีประโยชน์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม เช่น ให้ข้อคิดที่เป็นสติในการดำรงชีวิต
ชี้ให้เห็นคุณและโทษ แนะนำให้รู้จักสังเกต พิจารณาสິงต่าง ๆ โดยแยกคาง ก่อให้เกิด
จินตนาการในทางที่ดีงามหรือให้ความเพลิดเพลินแก่จิตใจในลักษณะของกานันทนาการ
เป็นต้น

วิธีประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เสริม พงศ์ทอง (2522 : 42 – 43) ได้กล่าวถึงวิธีการประเมินผล
การเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. อ่านเรื่องให้ตลอดอย่างน้อย 2 ครั้ง แล้วจัดลำดับความสามารถของนักเรียน
เป็น สูง กลาง ต่ำ
2. อ่านและให้คะแนนแบ่งเป็นสัดส่วนสำคัญ ดังนี้

ความคิดและความสามารถในการเรียบเรียง	5	ส่วน
การใช้ภาษา	4	ส่วน
กลไกประกอบการเขียน	1	ส่วน

และได้กำหนดเกณฑ์เพื่อเป็นแบบให้คะแนนการเขียน ดังนี้

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	5
ดี	มีค่าเท่ากับ	4
พอใช้	มีค่าเท่ากับ	3
เกือบพอใช้	มีค่าเท่ากับ	2
ต้องแก้ไข	มีค่าเท่ากับ	1

เพ็ญศิริ ภักดีอุรุทธ์ (2521 : 42 – 43) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

การแสดงความคิดเห็น	5	ส่วน
การเชื่อมโยงความคิด	2	ส่วน
การเสนอเรื่อง	1	ส่วน
การใช้ภาษา	1	ส่วน
เนื้อหาสาระ	1	ส่วน

เกณฑ์ดังกล่าว ประภาพรรณ เส็งวงศ์ (2536 : 58 – 59) ได้นำมาปรับเปลี่ยนส่วนแรกจากการแสดงความคิดเห็นเป็นการแสดงออก ส่วนอัตราส่วนยังคงเดิม และได้แจกแจงรายละเอียดดังนี้

การแสดงออก หมายถึง แนวคิดการจัดระเบียบความคิด ซึ่งมีการอ้างเหตุผล การขยายความ และความชัดเจน เน้นความคิดสร้างสรรค์เป็นสำคัญ

การเชื่อมโยงความคิด หมายถึง การเชื่อมโยงความคิดให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และต่อเนื่องกันตลอดเรื่อง

การเสนอเรื่อง มีคำนำ จัดลำดับขั้นตอน สรุป เสนอเรื่องอย่างน่าสนใจ ทำให้ผู้อื่นเข้าใจเรื่องเป็นอย่างดี

การใช้ภาษา หมายถึง การใช้คำนำ สำนวนโวหาร การผูกประโยคที่กะทัดรัด สละสลวย

เนื้อหาสาระ หมายถึง ความรู้ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ และได้กำหนดคะแนนตามคุณภาพ โดยให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การพิจารณา	ดีมาก (5)	ดี (4)	พอใช้ (3)	เกือบใช้ได้ (2)	ไม่ดี (1)
การแสดงออก (5) การเชื่อมโยงความคิด (2) การเสนอเรื่อง (1) การใช้ภาษา (1) เนื้อหาสาระ (1)					
รวม					

จากเกณฑ์ให้คะแนนดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เน้นการแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกมากกว่าส่วนอื่น ๆ

ความหมาย แนวคิด หลักการ หรือทฤษฎีเกี่ยวกับแบบฝึก

ความหมายของแบบฝึก

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 641) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า น. แบบตัวอย่างปัญหาหรือคำสั่งที่ตั้งขึ้น เพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ เป็นต้น

จอร์จันน์ หงษ์ประสงค์ (2524 : 15) ได้กล่าวว่า การฝึกหรือแบบฝึกหัดเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ที่ครูใช้ฝึกทักษะหลังจากที่นักเรียนได้เรียนเนื้อหาจากบทเรียนไปแล้ว

จากความหมายที่กล่าวมา จึงสรุปได้ว่า แบบฝึก คือ สื่อการเรียนการสอนที่ครูผลิตขึ้นเพื่อนำมาใช้ประกอบการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น ทั้งยังช่วยแก้ปัญหาจากการเรียนการสอนในเฉพาะด้านด้วย

หลักการสร้างแบบฝึก

วิธีการสร้างแบบฝึก ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายประการ โรเซน บาวม์ (Rosenbaum , 1969 : 112 – 115 อ้างถึงใน อุดมลักษณ์ ช้อยหิรัญ , 2531 : 32) กล่าวว่า การจัดทำแบบฝึก ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กส่วนใหญ่ แล้วจัดทำแบบฝึกให้มาก เพื่อให้เด็กที่เก่งและอ่านเลือกทำได้ตามความสามารถ และแบบฝึกควรจะชัดเจน มีความหมายต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การเน้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและการใช้จิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกของโรเซนบาวม์นี้ตรงกับความเห็นของ รัชนี ศรีไพรวรรณ (2517 : อ้างถึงใน สุพัฒนา พาหะมาก , 2537 : 58) ซึ่งกล่าวถึงการสร้างแบบฝึกทักษะว่า

1. ให้สอดคล้องกับจิตวิทยา และพัฒนาการของเด็ก และลำดับขั้นของการเรียน เด็กแรกเกิดยังมีประสบการณ์น้อย แบบฝึกทักษะจะต้องอาศัยรูปแบบ สีสวยงามใจเด็ก และเป็นไปตามลำดับความยากง่าย เพื่อให้เด็กมีกำลังใจทำ
2. ให้มีจุดมุ่งหมายว่า มุ่งจะฝึกในด้านใด แล้วจัดเนื้อหาให้ตรงกับ ความมุ่งหมายที่วางไว้ ครูต้องจัดทำล่วงหน้าเสมอ
3. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ถ้าสามารถแยกตามความสามารถ แล้ว จัดทำแบบฝึกเพื่อส่งเสริมเด็กแต่ละกลุ่มได้ก็ยิ่งดี
4. ในแบบฝึกต้องมีคำชี้แจงง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจ ถ้าเด็กยังอ่านไม่ได้ ครูต้องชี้แจงด้วยคำพูดที่ใช้ภาษาง่าย ๆ ให้เด็กสามารถทำตามคำสั่งได้
5. แบบฝึกต้องมีความถูกต้อง ครูจะต้องตรวจพิจารณาให้ดีถี่ถ้วน อย่าให้มีข้อผิดพลาดได้
6. การให้เด็กทำแบบฝึกแต่ละครั้งต้องให้เหมาะสมกับเวลาและความสนใจของเด็ก เด็กเล็ก ๆ ย่อมสนใจจะทำสิ่งใดอยู่ได้ไม่นาน
7. ควรทำแบบฝึกหลาย ๆ แบบ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางและส่งเสริมให้เกิดความคิด
8. กระดาษที่ให้เด็กทำแบบฝึกต้องเหนียวและทนทานพอสมควร

วรรณาท พ่วงสุวรรณ (2518 : 34 – 37) ก็กล่าวถึงหลักในการสร้างแบบฝึก
ว่า

1. ตั้งวัตถุประสงค์
2. ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา
3. ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก
 - 3.1 ศึกษาปัญหาในการเรียนการสอน
 - 3.2 ศึกษาจิตวิทยาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและจิตวิทยาพัฒนาการ
 - 3.3 ศึกษาเนื้อหาวิชา
 - 3.4 ศึกษาลักษณะของแบบฝึก
 - 3.5 วางโครงเรื่องและกำหนดรูปแบบของการฝึกให้สัมพันธ์กับโครงเรื่อง
 - 3.6 เลือกเนื้อหาต่าง ๆ ที่เหมาะสมมาบรรจุไว้ในแบบฝึกให้ครบตามที่

กำหนดไว้

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2522 : 52 – 62) กล่าวถึง
การสร้างแบบฝึกที่ต้องยึดตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาดังนี้

1. กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ เกี่ยวกับกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) ซึ่งกล่าวว่า สิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ย่อมทำให้ผู้ฝึกมีความคล่องแคล่ว และสามารถทำได้ดี (Law of Use) ในทางตรงข้ามสิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกหัดหรือทอดทิ้งไปนานแล้ว ย่อมจะทำให้ทำได้ไม่ดี (Law of Disuse)
2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรคำนึงถึงว่า นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจต่างกัน ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึกควรพิจารณาถึงความเหมาะสม คือ ไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไปและควรมีหลาย ๆ แบบ
3. การจูงใจผู้เรียนโดยการจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายาก เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการฝึกและช่วยยั่วยุให้ติดตามต่อไป
4. ใช้แบบฝึกสั้น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย

ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

ริเวอร์ (River, 1968 : 97 – 105 อ้างถึงในอุดมลักษณะ ช้อยหิรัญ , 2531 : 34) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ต้องมีการฝึกนักเรียนพอควรในเรื่องหนึ่ง ๆ ก่อนที่จะมีการฝึกเรื่องอื่น ๆ
ต่อไป ทั้งนี้ทำขึ้นเพื่อสอนมิใช่ทำขึ้นเพื่อทดสอบ

2. แต่ละบทควรฝึกโดยใช้แบบประโยคเพียงหนึ่งแบบเท่านั้น

3. ฝึกโครงสร้างใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว

4. ประโยคที่ฝึกควรเป็นประโยคสั้น ๆ

5. ประโยคและคำศัพท์ ควรเป็นแบบที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวัน

นักเรียนรู้จักดีแล้ว

6. เป็นแบบฝึกที่นักเรียนใช้ความคิดด้วย

7. แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อมิให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย

8. ควรฝึกให้นักเรียนสามารถใช้สิ่งที่เรียนไปแล้ว ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ไพรัตน์ สุวรรณแสน (2517 : 189 – 190) กล่าวถึง ลักษณะของแบบฝึก

ที่ดีว่า ต้องมีลักษณะดังนี้

1. เกี่ยวกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว

2. เหมาะกับระดับวัยและระดับความสามารถของเด็ก

3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ทำให้เด็กเข้าใจวิธีทำได้ง่าย คำชี้แจงหรือคำสั่งต้อง

กะทัดรัด

4. ใช้เวลาเหมาะสม คือ ไม่ใช่เวลานานหรือเร็วเกินไป

5. เป็นที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ

ขณะที่ ศศิธร สุทธิแพทย์ (2517 : 72) ได้ศึกษาพบว่า แบบฝึกที่นักเรียน

สนใจและกระตือรือร้นที่จะทำแบบฝึกมีลักษณะดังนี้

1. ใช้หลักจิตวิทยา

2. สำนวนภาษาง่าย

3. ให้ความหมายต่อชีวิต

4. คิดได้เร็วและสนุก
5. ปลุกความสนใจ
6. เหมาะกับวัยและความสามารถ
7. อาจศึกษาด้วยตนเองได้

นิกา เล็กบำรุง (2518 : 14–15) ก็ได้เสนอแนะหลักการให้แบบฝึกแก่นักเรียนว่า ครูควรมีหลักการให้แบบฝึกเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนเต็มที่ดังนี้

1. แบบฝึกต้อง แจ่มแจ้งและแน่นอน ครูจะต้องอธิบายวิธีทำให้ชัดเจนให้นักเรียนเข้าใจได้ถูกต้อง และกำหนดขอบเขตให้แน่นอนไม่กว้างขวางเกินไป
2. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของนักเรียน
3. แบบฝึกควรเป็นเรื่องที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว เพราะความรู้และประสบการณ์เดิมย่อมเป็นรากฐานหรือประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปได้ง่ายและสะดวกขึ้น
4. ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจความสำคัญของแบบฝึกเพื่อให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าอันเป็นเครื่องเร้าใจให้นักเรียนทำสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
5. ครูต้องเร้าความสนใจของนักเรียนให้มีต่อแบบฝึกนั้น
6. ครูควรเป็นผู้ตั้งปัญหาขึ้น และปัญหานั้นไม่ยากเกิน ความสนใจของนักเรียน แต่เร้าความอยากรู้อยากเห็นและช่วยให้นักเรียนอยากแก้ปัญหานั้น ๆ
7. การให้นักเรียนรู้เค้าโครงเสียก่อนจะเป็นเครื่องเร้าใจให้นักเรียนทำต่อไปให้สำเร็จ
8. เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แบบฝึกที่กำหนดให้นักเรียนเก่ง นักเรียนปานกลาง และนักเรียนอ่อน ควรยากง่ายต่างกัน ถ้าให้อย่างเดียวก็พิจารณาด้านคุณภาพให้แตกต่างกัน หรือให้เด็กที่เรียนมีเวลาทำมากกว่า
9. ควรช่วยให้นักเรียนพยายามทำเพื่อผลงานมากกว่าหวังรางวัล หรือเกรงกลัวการลงโทษ การเข้าใจคุณค่าคำถามช่วยให้นักเกิดความสนใจและตั้งใจทำจริง ๆ
10. ควรคำนึงถึงวัยเขา เด็กเล็กควรมุ่งให้เกิดความรู้ ความชำนาญ สำหรับเด็กโต รู้จักใช้ความคิดแล้ว ควรให้งานที่ส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิดมากขึ้น

11. การให้แบบฝึก ควรเหมาะสมกับเวลาที่เด็กมีอยู่ ไม่ควรให้มากเกินไปจนนักเรียนไม่สามารถทำสำเร็จได้ และไม่ควรรี้น้อยจนมีเวลามากเกินไป ควรให้นักเรียนใช้เวลาทำแบบฝึกจนเกิดความรู้และทักษะจริง

12. แบบฝึกที่ใช้ ควรมีความแตกต่างกันและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อมีให้ซ้ำจนเกิดความเบื่อหน่าย

ประโยชน์ของแบบฝึก

เพ็ทตี (Petty, 469 – 472 อ้างถึงใน ประทีป ศิริบังข, 2530 : 2) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกว่า

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ
2. ช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษา แบบฝึกช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่ต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอน
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถในทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น
4. แบบฝึกช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน โดยกระทำดังนี้
 - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากนักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น
 - 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
 - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก
5. แบบฝึกที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง
6. แบบฝึกที่จัดทำเป็นรูปเล่ม สามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป
7. การให้เด็กทำแบบฝึก ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันเวลาที่

8. แบบฝึกที่จัดขึ้นนอกเหนือจากที่อยู่ในหนังสือแบบเรียน จะช่วยให้เด็กได้ฝึกอย่างเต็มที่

9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ประหยัดทั้งแรงงานและเวลาที่จะต้องเตรียมแบบฝึกไว้เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกในแบบเรียน ทำให้มีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะอื่น ๆ มากขึ้น

10. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มย่อมถูกกว่าการพิมพ์ครั้งละเล็กน้อย ผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองอย่างมีระบบและเป็นระเบียบ

ศศิธร สุทธิแพทย์ (2518 : 72) ก็กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่าแบบฝึกช่วยให้การสอนของครูประสบผลสัมฤทธิ์ และถ้าแบบฝึกนั้นครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด ก็จะช่วยทวนเวลาในการสอนด้วย

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียน และยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียน และยังช่วยให้การเรียนการสอนของครูสัมฤทธิ์ผล ช่วยประหยัดเวลาและน่าสนใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบฝึก

ประชุมพร สุกรเจริญ (2520 : 64) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่สร้างตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด จำนวน 18 ฉบับ ทดลองกับนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และโรงเรียนสวนหลวง จำนวน 80 คน พบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมปอง อินทร์งาม (2538 : บทคัดย่อ) ได้ใช้แบบฝึกทักษะการเขียนบทร้อยกรองสี่คำเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านท่าสองแควและโรงเรียนแม่ เตี้ย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการทักษะทางด้านความรู้ความเข้าใจและความคิดเชิงสร้างสรรค์ทางภาษามากขึ้นกว่าเดิม ผลสัมฤทธิ์ของ

นักเรียนด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนบทร้อยกรองสี่คำ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เสริม พงศ์ทอง (2522 : 55 – 58) ได้ศึกษาการใช้วรรณคดีสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี จำนวน 60 คน กลุ่มทดลองใช้การสอนที่สอนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนตามหลักเกณฑ์การเขียนตามหลักสูตร ปรากฏว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มทดลองมีความสามารถสูงกว่ากลุ่มควบคุม จึงกล่าวได้ว่า การใช้วรรณคดีไทยสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ผลสูงกว่าการสอนเขียนโดยใช้หลักเกณฑ์การเขียนตามปกติ

เพชร ทักษิณ (2523 : 60 – 62) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่ใช้แบบฝึกการเขียนอย่างอิสระกับแบบฝึกที่ครูเป็นผู้กำหนด เนื้อเรื่องให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 116 คน พบว่า นักเรียนที่ใช้แบบฝึกการเขียนอย่างอิสระมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาสูงกว่านักเรียนที่ใช้แบบฝึกที่ครูกำหนดเนื้อเรื่องให้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประทีป ศิริบงกช (2530 : 76) ได้ใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนนนทรีวิทยา พบว่า นักเรียนที่ใช้แบบฝึกความคิดเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความสูงกว่ากลุ่มที่ใช้การเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุดมลักษณ์ ช้อยหิรัญ (2531 : 76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกกับใช้กิจกรรมตามคู่มือครู ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ฝึกทักษะการเขียนด้วยแบบฝึกกับนักเรียนที่ฝึกทักษะการเขียนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประภาพรณ เสง้วงศ์ (2536 : 84) ได้ใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า หลังจากที่นักเรียนใช้แบบฝึกแล้ว นักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิศวาท ลัดดากุล (2524 : 70 – 71) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน อัสสัมชัญศรีราชา จำนวน 40 คน ผลวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นมี ประสิทธิภาพ 84.37 / 81.05 หมายความว่า นักเรียนทำแบบฝึกทักษะได้ถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 84.37 และสามารถทำข้อสอบหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกได้ถูกต้องร้อยละ 80.08 แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 3

การทดลองใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

ในการทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกที่สร้างขึ้น และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้การทดลองใช้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ทดลองได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาสาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 100 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาสาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 30 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่

2.1 แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 33 แบบฝึก ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1.1 ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2.1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาหลักการแนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแต่งคำประพันธ์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.1.3 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

2.1.4 ศึกษาหลักการและรูปแบบของแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

2.1.5 สร้างแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 33 แบบฝึก ดังนี้

การวิเคราะห์คำ จำนวน 6 แบบฝึก

แบบฝึกที่ 1 การวิเคราะห์ส่วนประกอบของคำ

แบบฝึกที่ 2 การวิเคราะห์พยางค์

แบบฝึกที่ 3 การวิเคราะห์คำเป็น คำตาย

แบบฝึกที่ 4 จำแนกคำพ้องเสียง คำพ้องรูป

แบบฝึกที่ 5 การจำแนกคำกรุ คำลหุ

แบบฝึกที่ 6 การเขียนคำคล้องจอง

การสร้างความงามด้วยคำ จำนวน 6 แบบฝึก ดังนี้

แบบฝึกที่ 7 การวิเคราะห์คำสัมผัสสระ

แบบฝึกที่ 8 การวิเคราะห์คำสัมผัสอักษร

แบบฝึกที่ 9 การวิเคราะห์การเล่นคำ

แบบฝึกที่ 10 การเขียนคำไวพจน์

แบบฝึกที่ 11 การเขียนสัมผัสบังคับ

แบบฝึกที่ 12 การวิเคราะห์กวีโวหาร

การศึกษานิดของคำประพันธ์ จำนวน 14 แบบฝึก ดังนี้

แบบฝึกที่ 13 การศึกษาลักษณะของกลอนสุภาพ

แบบฝึกที่ 14 การฝึกต่อกลอนสุภาพ

แบบฝึกที่ 15 การฝึกแต่งกลอนสุภาพ

แบบฝึกที่ 16 การศึกษาลักษณะของกาพย์ยานี

แบบฝึกที่ 17 การฝึกต่อกาพย์ยานี

แบบฝึกที่ 18 การศึกษาลักษณะของโคลงสี่สุภาพ

แบบฝึกที่ 19 การศึกษาสัมผัสของโคลงสี่สุภาพ

แบบฝึกที่ 20 การฝึกต่อโคลงสี่สุภาพ

แบบฝึกที่ 21 การศึกษาลักษณะของร่ายสุภาพ

แบบฝึกที่ 22 การฝึกต่อร่ายสุภาพ

แบบฝึกที่ 23 การศึกษาลักษณะของอินทรวีเชียรฉันท

แบบฝึกที่ 24 การฝึกต่ออินทรวีเชียรฉันท

แบบฝึกที่ 25 การศึกษาลักษณะของวสันตดิถฉันท

แบบฝึกที่ 26 การฝึกต่อวสันตดิถฉันท

การแต่งคำประพันธ์ จำนวน 7 แบบฝึก ดังนี้

แบบฝึกที่ 27 การแต่งกลอนสุภาพ

แบบฝึกที่ 28 การแต่งกาพย์ยานี

แบบฝึกที่ 29 การแต่งโคลงสี่สุภาพ

แบบฝึกที่ 30 การแต่งร่ายสุภาพ

แบบฝึกที่ 31 การแต่งฉันท

แบบฝึกที่ 32 การแต่งคำประพันธ์จากภาพ

แบบฝึกที่ 33 การเลือกแต่งคำประพันธ์จากชื่อเรื่องที่กำหนดให้

2.1.6 นำต้นฉบับแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้น

ไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน เพื่อให้ช่วยประเมินคุณภาพของแบบฝึก และ
ตรวจความบกพร่องแล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้แบบฝึกที่สมบูรณ์
มากยิ่งขึ้น ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ดังนี้

2.1.6.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย 3 ท่าน คือ

1) นายสมพงษ์ จิตต์มาตร กศ.บ. อาจารย์ 2

โรงเรียนบ้านนาสาร

2) นางสุจิตรา ทองหัตถา กศ.บ. อาจารย์ 2

โรงเรียนบ้านนาสาร

3) นางสุภาภรณ์ เพชรนันท์ อาจารย์ 2

โรงเรียนบ้านนาสาร

2.1.6.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสร้างแบบฝึก 2 ท่าน คือ

1) นางปัญจศิริ บัวเพชร ศษ.ม. อาจารย์ 3

โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ธานี

2) นางสุพิศตรา พาหะมาก ศษ.ม. อาจารย์ 3

โรงเรียนนาสาร

2.1.6.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิเทศการสอนภาษาไทย 1 ท่าน คือ

นายวินิจ สุภศรี กศ.บ. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านนาสาร

2.1.6.4 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารหลักสูตร 1 ท่าน คือ

นายจเร ลวนางกูร กศ.ม. อาจารย์ 2 โรงเรียนบ้านนาสาร

2.1.7 สร้างคู่มือการใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์
ซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย

2.1.7.1 คำชี้แจงการใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์

เชิงสร้างสรรค์

2.1.7.2 แบบทดสอบการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

เป็น อัตนัย จำนวน 2 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 9 ข้อ

2.1.7.3 แผนการสอนสำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เกี่ยวกับแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ จำนวน 33 แผนการสอน

2.1.8 นำแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ที่ผ่านการ
ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปหาประสิทธิภาพ
โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) การทดลองขั้นหนึ่งต่อหนึ่ง หรือรายบุคคล แล้วแก้ไข
ปรับปรุง ผู้ทดลองได้นำแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้นไป
ทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาสารที่อ่อนกว่าปานกลาง
จำนวน 1 คน โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ศึกษาและทำแบบฝึก และ

ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อดูความยากง่ายของเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด นำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อนำไปทดลองในขั้นต่อไป

2) การทดลองกับกลุ่มเล็ก ผู้ทดลองได้นำแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ที่ปรับปรุงครั้งที่ 1 แล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาสาร จำนวน 3 คน ที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ พร้อมทั้งแนะนำนักเรียนและสังเกตพฤติกรรมขณะทำแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ จับเวลาแต่ละแบบฝึก หลังจากนั้นได้สนทนาซักถามข้อบกพร่องของแบบฝึก แล้วนำข้อมูลต่าง ๆ มาแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อใช้ในการทดลองขั้นต่อไป

3) การทดลองภาคสนาม ผู้ทดลองได้นำแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ที่ปรับปรุงครั้งที่ 2 แล้ว มาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาสาร จำนวน 30 คน ซึ่งมีทั้งนักเรียนที่เรียนอ่อนปานกลางและที่เรียนดี เพื่อนำข้อมูลไปแก้ไขปรับปรุงเรื่องเวลาและจำนวนข้อ เนื้อหาสาระที่ยังไม่เหมาะสม โดยดำเนินการ ดังนี้

- (1) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- (2) ให้นักเรียนทำแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์

เชิงสร้างสรรค์ตามลำดับจากเอกสารแบบฝึก

- (3) อภิปรายร่วมกันระหว่างผู้ทดลองกับนักเรียน
- (4) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.2.1 ศึกษาเนื้อหาและจุดประสงค์จากแผนการสอน

2.2.2 สร้างแบบทดสอบการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์เป็นอัตรา

จำนวน 2 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 9 ข้อ

ฉบับที่ 1 มี 8 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์คำ 6 ข้อ

ตอนที่ 2 การสร้างความงามด้วยคำ 1 ข้อ

ตอนที่ 3 การจำแนกชนิดของคำประพันธ์ 1 ข้อ

ฉบับที่ 2 มี 1 ข้อ การเลือกแต่งคำประพันธ์

2.2.3 นำแบบทดสอบการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์เป็นอัตนัย
จำนวน 2 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 9 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และหาค่าความเชื่อมั่น
ของข้อสอบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการทดลองครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 35 คาบ
คาบละ 50 นาที มีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน 1 คาบกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนบ้านนาสาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนวิชา ภาษาไทย
ท 605 ด้วยแบบทดสอบการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ที่ ผู้ทดลองพัฒนาขึ้น

3.2 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ 33 คาบ
คาบละ 50 นาที

3.3 ทำการทดสอบหลังเรียน 1 คาบ เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกทุกแบบฝึก
เสร็จสิ้นลง ได้ทำการทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบการแต่ง
คำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ชุดเดิมอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำผลการทดลองจากแบบทดสอบ
ก่อนเรียนและหลังเรียนไปเปรียบเทียบโดยวิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 หาประสิทธิภาพของแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

โดยใช้สูตร

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 = ประสิทธิภาพของแบบฝึกที่จัดไว้ในแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

$\sum X$ = คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบฝึกแต่ละแบบฝึก

N = จำนวนผู้เรียน

A = ผลรวมคะแนนเต็มของแบบฝึกแต่ละแบบฝึก

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 = ประสิทธิภาพของผลลัพธ์หลังเรียนจากแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

$\sum F$ = คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน

N = จำนวนผู้เรียน

B = คะแนนเต็มของแบบทดสอบการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

4.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและคะแนนหลังการทดลองของกลุ่มเดียวกัน โดยใช้สูตร t-test แบบสัมพันธ์กัน (t - Dependent) ดังนี้ (ล้วน สายยศ 2536 : 301)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อกำหนดให้ $df = N - 1$

$D =$ เป็นความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

$N =$ เป็นจำนวนนักเรียน

4.3 หาค่าลามพิงพोजองนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ค่าร้อยละและค่าฐานนิยม

บทที่ 4

ผลการพัฒนาและผลการทดลองใช้แบบฝึก

การทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึก การแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ใน การแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนบ้านนาสาร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ได้ รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกที่สร้างขึ้นและศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการ ใช้ แบบฝึกที่สร้างขึ้น

การทดลองปรากฏผลดังนี้

1. ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ผลการทดลองกับกลุ่มใหญ่ โดยใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ กับนักเรียนจำนวน 30 คน ปรากฏว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์ เชิงสร้างสรรค์ มีค่าเท่ากับ $87.97 / 86.74$ ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ $85 / 85$
2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและ คะแนนหลังการทดลองของกลุ่มเดียวกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและคะแนน
หลังการทดลองของกลุ่มเดียวกัน

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าสถิติ			
	n	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการใช้แบบฝึก	30	207	2031	8.289**
หลังการใช้แบบฝึก	30			

**p < .01 t (0.01,29) = 2.457

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า คะแนนการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่างหลังการใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ สูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์
เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ที่	รายการประเมิน	ระดับเจตคติ								ฐาน นิยม
		มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด		
		จำ นวน	ร้อยละ	จำ นวน	ร้อยละ	จำ นวน	ร้อยละ	จำ นวน	ร้อยละ	
1	รูปเล่มเหมาะสม	25	83.33	5	16.67	-	-	-	-	มากที่สุด
2	ภาพประกอบสื่อ ความได้ชัดเจน	27	90.00	3	10.00	-	-	-	-	มากที่สุด
3	ตัวอักษร ชัดเจน เหมาะสม	30	100	-	-	-	-	-	-	มากที่สุด
4	คำชี้แจง ชัดเจน เหมาะสม	29	96.67	1	3.33	-	-	-	-	มากที่สุด
5	เป็นแบบฝึกที่ แปลกใหม่ น่าสนใจ	27	90.00	3	10.00	-	-	-	-	มากที่สุด
6	แบบฝึกเรียงจาก ง่ายไปหายาก	28	93.33	2	6.67	-	-	-	-	มากที่สุด
7	แบบฝึกมีจำนวน เหมาะสม	26	86.67	4	13.33	-	-	-	-	มากที่สุด
8	แบบฝึกช่วยให้ นักเรียนแต่ง คำประพันธ์เชิง สร้างสรรค์ได้ดีขึ้น	25	83.33	5	16.67	-	-	-	-	มากที่สุด
9	แบบฝึกสามารถ ช่วยให้นักเรียนเกิด นิสัยรักการแต่งคำ ประพันธ์มากขึ้น	27	90.00	3	10.00	-	-	-	-	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับเจตคติ								ฐาน นิยม
		มากที่สุด		มาก		น้อย		น้อยที่สุด		
		จำ นวน	ร้อยละ	จำ นวน	ร้อยละ	จำ นวน	ร้อยละ	จำ นวน	ร้อยละ	
10	แบบฝึกช่วยให้ นักเรียนเห็นคุณค่า ของคำประพันธ์ และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	23	76.67	7	23.33	-	-	-	-	มาก ที่สุด

จากตารางแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกการแต่ง
คำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด
ทุกรายการ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการสร้างและทดลองใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถสรุปผลการทดลองได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการทดลอง

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์
เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนที่ได้รับการฝึก
โดยใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกการแต่ง
คำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาสาร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนบ้านนาสาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 3
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 30 คน
โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่

1. แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

จำนวน 33 แบบฝึก

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์เป็นอรรถนิย

จำนวน 2 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 9 ข้อ

วิธีดำเนินการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ ใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง โดยได้ดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ก่อนการทดลอง ได้ทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เวลา 1 วัน

2. ดำเนินการทดลอง กลุ่มทดลองได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ และใช้เวลาหลังเลิกเรียนวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 15.30 น. ถึง 16.20 น. วันละ 1 คาบ รวม 50 นาที จำนวน 33 วัน

3. หลังการทดลอง ได้ทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกันกับที่เคยใช้ทดสอบก่อนการทดลอง ใช้เวลา 1 วัน และให้กลุ่มทดลองตอบแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาประสิทธิภาพของแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ โดยทำการวิเคราะห์หาค่า E_1 คือ ประสิทธิภาพของขบวนการ และหาค่า E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ตามเกณฑ์มาตรฐาน $E_1 / E_2 = 85 / 85$

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ทั้งก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test แบบ Dependent

3. หาค่าร้อยละและค่าฐานนิยม จากคะแนนการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

ผลการทดลอง

จากการดำเนินการทดลอง ปรากฏผลดังนี้

1. ผลการสร้างแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทำให้ได้แบบฝึก มีจำนวนทั้งสิ้น 33 แบบฝึก ซึ่งจำแนกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์คำ 6 แบบฝึก

1.2 การสร้างความงามด้วยคำ 6 แบบฝึก

1.3 การศึกษาชนิดของคำประพันธ์ 14 แบบฝึก

1.4 การแต่งคำประพันธ์ 7 แบบฝึก

2. ผลการทดลองใช้แบบฝึก เมื่อได้แบบฝึกที่มีคุณภาพแล้ว ได้นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ผลการทดลองสรุปได้ดังนี้

2.1 ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ผลการทดลองกับกลุ่มใหญ่ โดยใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์กับนักเรียนจำนวน 30 คน ปรากฏว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ มีค่าเท่ากับ $87.97 / 86.73$ ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ $85 / 85$

2.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและคะแนนหลังการทดลองของกลุ่มเดียวกัน ปรากฏว่า คะแนนการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่างหลังการใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ สูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ผลการหาค่าร้อยละและค่าฐานนิยมจากคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ปรากฏว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

อภิปรายผล

ผลการสร้างและหาคุณภาพ ตลอดจนการทดลองใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการสร้างและคุณภาพของแบบฝึก

ผลจากการสร้างและหาคุณภาพของแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้น จำนวน 33 แบบฝึก มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ โดยนักเรียนที่ใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ โดยมีความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งแสดงว่า นักเรียนที่ใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์มีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ประชุมพร สุกรเจริญ (2520 : 64) พบว่า หลังการทดลองใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาตามทฤษฎีของกิลฟอร์ดสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับ สมปอง อินทร์งาม (2538 : บทคัดย่อแผ่นดิสก์) ได้พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านท่าสองแคว และโรงเรียนแม่ เตี้ย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ใช้แบบฝึกทักษะการเขียนบทร้อยกรองสี่คำเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ ด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนบทร้อยกรองสี่คำสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของพิศवास ลัดดากุล

(2524 : 70 - 71) ที่ว่า หลังจากที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จำนวน 40 คน ได้ใช้แบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว นักเรียนทำแบบฝึกทักษะได้ถูกต้องร้อยละ 80.08 แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยที่ทำให้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพและส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น นั้น เนื่องมาจากปัจจัยต่อไปนี้

1. เป็นนวัตกรรมที่แปลกใหม่ นักเรียนยังไม่เคยพบมาก่อน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ
2. มีภาพประกอบที่สื่อความหมายถึงเนื้อหาที่กำลังฝึกและเน้นที่ภาพเกี่ยวกับท้องถิ่นของนักเรียน จึงสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ดี
3. ได้บูรณาการกับวิชาสังคมศึกษา โดยเน้นที่การปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความหวงแหน รักท้องถิ่นของตนเอง
4. เนื้อหาเรียงจากง่ายไปหายาก นักเรียนได้เรียนรู้ไปทีละน้อยและประสบความสำเร็จ จึงเกิดแรงจูงใจอยากทำแบบฝึกต่อไป
5. จำนวนข้อและจำนวนแบบฝึกมีจำนวนพอเหมาะกับเวลาและเหมาะสมกับวัย
6. สร้างได้ถูกต้องตามรูปแบบ หลักการ และทฤษฎี
7. เป็นแบบฝึกที่มีความยืดหยุ่น เหมาะแก่การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย โคนเฉพาะอย่างยิ่งการแต่งคำประพันธ์
8. นักเรียนได้รับการฝึกติดต่อกันเป็นเวลานาน 7 สัปดาห์ หรือ 35 วัน จึงสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างต่อเนื่อง

2. ผลการทดลองใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

จากการนำแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ผลการทดลองปรากฏว่า หลังการทดลองผลสัมฤทธิ์ในการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลอง มีคะแนนโดยเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประทีป ศิริบังข (2530 : 76) ที่ว่า หลังการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนนนทรีวิทยาแล้ว นักเรียนที่ใช้แบบฝึกมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มที่ใช้การเรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ประภาพรรณ เส็งวงศ์ (2536 : 84) ได้ค้นพบว่า หลังจากนักเรียน ได้ใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์แล้ว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มทดลองมีความสามารถในการเขียนแบบสร้างสรรค์และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการทดลองใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และงานวิจัยของผู้อื่นที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการใช้แบบฝึกที่สร้างขึ้นทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

3. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์

ผลจากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้น พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ทั้งนี้เพราะเป็นนวัตกรรมที่แปลกใหม่น่าสนใจ เนื้อหาเรียงจากง่ายไปหายาก เหมาะกับวัยของนักเรียน มีความยืดหยุ่น นอกจากนี้ยังได้มีการสอนในเชิงบูรณาการกับวิชาสังคมศึกษาอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างแบบฝึก

1.1 ควรสร้างแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ให้ครบทุกระดับชั้น ให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

1.2 ควรสร้างแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ให้มีลักษณะที่แปลกใหม่เพิ่มเติม

1.3 ควรสร้างแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์ที่มีฉันทลักษณ์สมัยใหม่ ที่เป็นการประยุกต์ลักษณะคำประพันธ์เก่ากับใหม่เข้าด้วยกัน

1.4 ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการสร้างแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ให้นักเรียนใช้ทุกคน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกอย่างต่อเนื่องทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการใช้แบบฝึก

2.1 ครูควรนำแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์เชิงสร้างสรรค์ ไปฝึกให้สัมพันธ์กับทักษะการพูดและการอ่าน

2.2 ควรฝึกให้ครบทุกระดับชั้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ตามขั้นตอน

2.3 ควรมีการฝึกอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2.4 ก่อนลงมือทำแบบฝึกควรมีการอธิบาย และปลูกฝังคุณธรรมให้สัมพันธ์กับเนื้อหาที่จะฝึกและเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาที่เกี่ยวข้องท้องถิ่นลงไปด้วย

2.5 ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดสร้างสรรค์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ในการทำแต่ละแบบฝึก

2.6 แจ้งคะแนนให้นักเรียนทราบทุกครั้ง เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน จะได้เป็นแรงจูงใจในการสร้างสรรค์งานประพันธ์ที่แปลกใหม่เพิ่มมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทดลองหรือศึกษาค้นคว้าต่อไป

3.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายหลังจากการใช้แบบฝึกว่า เพศใดจะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากัน

3.2 ควรศึกษาความสามารถในการอ่านวิเคราะห์คำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และชั้นอื่น ๆ

บรรณานุกรม

- ขจีรัตน์ หงษ์ประสงค์. การสร้างแบบฝึกการเขียนคำพ้องเสียงสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แห่งโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.
อัครา
- เจือ สตะเวทิน. “การเขียนอย่างสร้างสรรค์”. ภาษาไทยจากฟ้าเมืองไทย.
กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจการพิมพ์, 2522.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. การเขียน 2. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2524.
- นิภา เล็กบำรุง. พฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครเกี่ยวกับ
การกำหนดงานให้นักเรียนและการทบทวนเมื่อจบบทเรียน. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518.
อัครา
- นันทวรรณ หาญทนต์. การแต่งคำประพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
อักษรเจริญทัศน์, 2541.
- ประทุมพร ศุกรเจริญ. การสร้างแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัครา
- ประทีป ศิริบังกช. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติกับการใช้แบบฝึก
การเขียนเชิงสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัครา
- ประภาพรรณ เส็งวงศ์. รายงานการวิจัย เรื่อง การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบ
สร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ, 2530. อัครา

ประสิทธิ์ กาย์กลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

เพียว ทักษิณ. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4ที่ใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่นักเรียน
เขียนได้อย่างอิสระกับครูกำหนดเนื้อเรื่อง. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา
พิสมัย สิงห์แก้ว. การใช้เรื่องสั้นของมนัส จรรยาต๋ สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
อัดสำเนา

พิศวาส ลัดดากุล. การสร้างแบบฝึกการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ สำหรับการเรียน
การสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา

เพ็ญศิริ ภัคดีอุธรณ์. เปรียบเทียบเรียงความโดยใช้สิ่งเร้ากับการสอนเรียงความ
แบบปกติในระดับชั้น ป.กศ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา

ไพรัตน์ สุวรรณแสน. “การทำและการใช้แบบฝึกทักษะ”. คู่มือครู – แนวคิดและ
ทฤษฎีบางประการเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอนเด็กเริ่มพูดสองภาษา.
สำนักงานศึกษาธิการเขต 11, 2517.

รัชณี ศรีไพ วรณ. “แบบฝึกหัดวิชาภาษาไทยสำหรับเด็กแรกเรียน. คู่มือครู –
แนวคิดและทฤษฎีบางประการเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอนเด็กเริ่มพูดสอง
ภาษา. สำนักงานศึกษาธิการเขต 11, 2517.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.

กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊ค พับ ลิเคชั่นส์, 2546.

วรนาถ ฟ่วงสุวรรณ. การสร้างแบบฝึกการผันวรรณยุกต์สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
อัดสำเนา

วราภรณ์ บำรุงกุล. ร้อยกรอง. กรุงเทพมหานคร : ต้นอ่อน, 2542.

วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.

_____. กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือครูภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.

_____. กระทรวงศึกษาธิการ. หนังสือภาษาไทยการพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2523.

_____. กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.

ศศิธร สุทธิแพทย์. แบบฝึกหัดสำหรับสอนเรื่องวลีในภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตร

การศึกษา. ปรินญาครุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

อัครา

สมปอง อินทร์งาม การใช้แบบฝึกทักษะการเขียนบทร้อยกรองสี่คำเชิงสร้างสรรค์

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต

ศึกษาศาสตร์ (การประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.

สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย. ภาษาไทยระดับมัธยม.

กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

สุพัตรา พาหะมาก. รายงานการพัฒนาและผลการทดลองใช้แบบฝึกทักษะพัฒนา

สมรรถภาพการอ่าน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 2537. อัครา

เสริม พงศ์ทอง การใช้วรรณคดีสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522. อัครา

อนุমানราชชน, พระยา. การศึกษาวรรณคดีไทยในแง่วรรณศิลป์. กรุงเทพมหานคร :

บรรณาการ, 2515.

อรุณศรี แสงแก้ว. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเจตคติต่อ
การอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกการอ่านที่มีคำถาม
ระดับต่าง ๆ. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา

อุดมลักษณ์ ช้อยหิรัญ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และ
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกกับ
กิจกรรมตามคู่มือครู. ปรินญาณการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา

อุปทิศศิลปสาร, พระยา. **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช,
2539.